

12 ACRES OF N.A. LAND FOR SALE IN NERAL, TALUKA KARJAT

Flat Land, located in a Residential Zone, just 7 kms from Neral Station. Ideal for plotting Scheme Development, Bungalow Scheme, Resort, or Housing Project.

PANVEL LAND FOR SALE

10 acres of land, located 4 kms from Shedung Toll Plaza, with 800 meters of Frontage on the Mumbai-Pune Highway. Just 10 kms from Phalsuphe Phata. In Commercial Zone Under MSRDC DP.

For pricing & details call 9867008432

रायगड, शेवावर, दि. १४ जुलै २०२४

किमत
₹ ४८

Dyankarshini Education Society's
MUMBAI COLLEGE OF HOTEL MANAGEMENT
AND CATERING TECHNOLOGY ALIBAG

LIMITED SEATS AVAILABLE

DEGREE / DIPLOMA / CERTIFICATE
COURSES
IN HOTEL MANAGEMENT &
FASHION DESIGNING

100% Placement Assistance*

ENROLL TODAY

www.mumbaicollege.com
Pimpalhat Alibag 402201 +91 96236 48916

नेहुलिला सिंधुदुर्ग नवी मुंबई (छत्तीवाचक : मालवेल)

कृषीवल

पावसाचं 'सजिकल' स्ट्राईक

जिल्हा सरकारी रुणालयात पाणी शिरले

। रायगड । खास प्रतिनिधी ।

जिल्हाच्या किनारपट्टी भागाला पावसाने चांगलेच झोडून काढले आहे. जोदार वसलेल्या पावसामुळे सर्वत्र पाणीच पाणी झाले होते. पावसाचा जो इतका प्रचंड होता, त्यामुळे अलिबाग घेथील जिल्हा सरकारी रुणालयाच्या दुसऱ्या मजल्यावरील सर्जिकल वॉर्डमध्ये पाणीच पाणी झाले होते. त्यामुळे रुणांसह त्यांचे नातेवाईक आणि आराया कर्मचाऱ्यांची चांगलीत तारांबळ उडाली होती. जिल्हाच्या विविध टिकाणी पावसाचा जोर कायम असल्याने सकल भागांमध्ये पाणी साचले.

अलिबाग घेथील जिल्हा सरकारी रुणालयाच्या इमारतीच्या डागडुजीचे काम सुरु आहे. दुर्स्तीवर आतापैत कोट्यावधी स्पये खर्च झाले आहेत. असे असताना शिनिवारी सकाळी सर्जिकल वॉर्डमध्ये घुसले होते. सदर पाईंची दुर्स्ती करण्यात आली आहे, असे जिल्हा शल्यचिकित्सक डॉ. ओबादास देवमाने यांनी कृषीवलशी बोलताना सांगितले. ➤ पान २ वर

रुणांसह नातेवाईकांची उडाली तारांबळ

जोरदर पडणाऱ्या पावसामुळे मुंई-गोवा भूमध्यांग पाण्याखाली गेला आहे. तसेच किलो रायगडावर जाणाऱ्या मार्गावर दरडी पडल्या आहेत. त्यामुळे सध्या पायाचा मार्ग बंद केला आहे. पावसाची झाल्यानंतर तेथी दरडी हटवण्याचे काम हाती घेण्यात येणार आहे.

- ओबादास देवमाने,
जिल्हा शल्यचिकित्सक

पावसाचा जोर वाढल्यामुळे रुणालयातील सर्जिकल वॉर्डमध्ये शिनिवारी पाणी आले. याचा रुणांना कोणताही त्रास झाला नाही. त्यांनी गैरीसोय होऊ नये यासाठी त्यांना ताकाल दुसऱ्या वॉर्डमध्ये हलविष्टात आले आहे.

- ज्ञानोदा बांगपूर,
प्रांताधिकारी, महाड

आमदार चिखलात

अनेकांवर पावसाचं संकट मजामस्तीकरीत असल्याचाहिडीओ असताना, लोकांचे संसार उद्यवरत सध्या सोशल मीडियावर ब्हावरल होत असताना आ. महेंद्र दलवी झाले आहेत. हे सर्वसामान्याच्या बगलबचांसह चिखलात लोकत जखमेवर मीठ ➤ पान २ वर

भराव नडला, तालुका पाण्यात बुडाला

। अलिबाग । विशेष प्रतिनिधी । मुसळधार पावसामुळे संपूर्ण अलिबाग तालुक्यात पूर्परिस्थिती उद्भवली आहे. त्यामुळे हजारो रहिणाऱांचे प्रचंड नुकसान झाले. सलग दोन दिवस पडणाऱ्या मुसळधार पावसाने तालुक्याची दैनांची उडवली. यापांनी तालुक्यात कोणकवेळ पाणी तुंबले, पाणी त्याचा निवारा त्याच्या तपारत नव्हावारे घेऊन कोणकवेळ आहेत. त्यामुळे आता तरी सरकारे महागढांसाठी नागरिकांना वेळीस धर नये, असी अर्ह तुकसनग्रस्तांनी मारली आहे.

प्रशासनाने पावसाळ्यापूर्वी याबाबत कोणतेही निवोजन न केल्याचा फटका आज नागरिकांना सहन करावा लागत आहे. अनेक ठिकाणी पाणी तुंबण्याच्या घटना आहे.

अनेक ठिकाणी नाल्यावरील अतिक्रमण, नाल्याचा प्रवाह बदलणे, खाडी किनारी खारफुटीची करात करून अपायिका घांधकाम, पाण्याचा निचरा करण्याच्या नियोजनाचा अभाव, स्स्यावर टाकण्यात आलेला डेब्रिजचा भराव या सगळ्यावर प्रशासनाचा कानांडाळा आदी कारांग याला जवाबदार ठरत आहेत. त्यामुळे आता तरी सरकारे महागढांसाठी नागरिकांना वेळीस धर नये, असी अर्ह तुकसनग्रस्तांनी मारली आहे.

प्रशासनाने पावसाळ्यापूर्वी याबाबत कोणतेही निवोजन न केल्याचा फटका आज नागरिकांना सहन करावा लागत आहे. अनेक ठिकाणी पाणी तुंबण्याच्या घटना आहे.

नेमका विकास कोणाचा?

रायगडाच्या साहेबांनी कोट्यांची रुपयांची कामे केल्याची बॅनरबाजी अनेकदा केली. पण, नेमकी कुरु केली आहे. त्यांच्या वालावड्यानात ताऊक, अशी संतास टीका नागरिकांना केली आहे. अपलकालीन काळज नेहमीच गायब असणारे, मार निडण्याकिंवरी दर्शन देणारे आमदार नुकसानग्रस्तांना काय आधार देणारा, असा सवालही नागरिकांनी उपस्थित केला आहे. केवळ स्वतःच्या स्वार्थांपेटी काम करण्याचा आमदारांनी नेमका कुणाचा विकास केला, असे अनेक प्रश्न नागरिकांनी संतापाच्या भरात उपस्थित केले आहेत.

जिल्हाधिकारी, तहसीलदारांचे दुर्लक्ष

समुद्रकिण्याच्या पर्यावरणीत अनिवार्य बांधकामे उभी राहिली आहेत. सोआरझेड आणि रुनियंत्रण रेषेच्या नियमांचे उल्लंघन करून ही बांधकामे उभी राहात आहेत. रुनियंत्रण रेषेच्या आत भराव टाकल्याने नेतृत्वाकांना नाते अर्दं झाले आहेत. याआधी कपीही पूर्य येत नव्हावा. एका पावसाळ्यात चार ते पाच वेळा पूर्याच्या सामाना करावा लातारा. पुरावा सार्वाधिक फटका स्थानिक नागरिकांनी काय आधारांची उपस्थिती काय शेतीला बसत असून, जिल्हाधिकारी व तहसीलदार याकडे दुर्लक्ष करीत असल्याचा आरोप नुकसानग्रस्त नागरिकांकडून करण्यात आला आहे.

‘खो-गो’

60 वर्ष गुणवत्ता आणि विस्वासाची!

60 वर्षांपासून खोकल्यावर गुणकारी ‘खो-गो’ गोळ्या आणि कफ सिरप

कोरडा खोकला

कफयुक्त खोकला

घशातील खवखव

घसा दुखणे

प्रति 10L

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

15

। अलिबाग । प्रतिनिधी ।
रायगड जिल्हात शुक्रवारी (दि. १२)
सायंकाळपासून पावसाने जोर धरला असून
दुसऱ्या दिवशी शनिवारीदेखील पाऊस कायमच
सुरु राहिला होतो. जिल्हातील अलिबाग, मुरुड
किनारपट्टीला या पावसाचा मोठ्या प्रमाणात फटका
बसला असून अलिबाग-रोहा तसेच अलिबाग-रेवढंडा
मार्गावर पाणीच पाणी झाले होते. घेथील अनेक सखल
भागांत पाणी साचल्याने जनजीवन विस्कलीत झाले असून
वाहतूकीवरही त्याचा परिणाम झाला होता. दरम्यान, काही ठिकाणी
रस्त्याने जाणाऱ्या येणाऱ्या वाहन चालकांच्या सुरक्षेसाठी घेथील स्थानिक
धारून आले होते.

पावसाबुळे जनजीवन विस्फळीत

• (सर्व छायाचित्रे : समीर मालोदे, प्रमोद जाधव)

मुरुड

बेलकडे

नागार

सहाण बायपास

पाली

सहाणगोठी

कुंठचाची गोठी

सिडकोकडून विमानतळबाधितांच्या मागण्या प्रलंबित

प्रकल्पग्रस्तांचे जलसमाधी आंदोलन

। पनवेल । प्रतिनिधी ।
सिडको, राज्य शासन
व अदानीच्या त्रासाला
कंटाळून नवी मुंबई
अंतराळीय विमानतळबाधित
प्रकल्पग्रस्तांनी सिडको व
अदानी कंपनीकून नवी मुंबई
विमानतळ प्रकल्पग्रस्तांवर
होणाऱ्या अत्याचाराच्या
निषेधार्थ १२ जुलै रोजी
ओवरके फाटा घेथील खाडीत
जलसमाधी आंदोलन करण्यात
आले. या आंदोलनात शेंडो
प्रकल्पग्रस्त सहभागी
झाले होते.

यावेळी नवी मुंबई^१
आंतराळीय विमानतळामध्ये
स्थानिक प्रकल्पग्रस्तांना नोकी
व रोजगार मिळाला पाहिजे. नवी
मुंबई अंतराळीय विमानतळ
भराव, नदीपात्रामुळे पूर्णपत्र व
ब्लास्टिंगमुळे ओवरके, दापेली,
पारगाव, डुंगी, भांगपाडा या
गावांचे पुनर्वसन त्वरित करावे. नवी
मुंबई अंतराळीय विमानतळाला
जमान संपादन करून सहा वर्षे
झाली त्याची नुकसानभरपाई
द्यावी. युद्धासीपीआर येण्यास
उशीर झाल्याने वांधकाम परवानगी
वाढवून देणे, या मागांयांसाठी
प्रकल्पग्रस्तांनी ओवरके खाडीमध्ये

जलसमाधी आंदोलन केल होते. देण्यात आल्या. प्रत्येक गावाला विमानतळाला दि. बा. पाटील यावेळी सिडकोविरोधात घोषणा खेलाचे मैदान मिळाले पाहिजे, यांचे नाव त्वारित द्यावे, यादेखाली देण्यात आला.

मागण्या करण्यात आल्या.
यावेळी पोलिसांनी त्यांना
समजावण्याचा प्रयत्न केला.
मात्र, सिडकोचे अधिकारी
आल्याशिवाय आम्ही बाहेर
निघारा. नाही अन्यथा याच
खाडीत जलसमाधी घेऊ, असे
प्रकल्पग्रस्तांनी सांगिले. त्यांनी
सिडकोचे अधिकारी येऊन त्यांनी
प्रकल्पग्रस्तांच्या मागण्या ऐकून
घेऊन त्याना आशवासित केले.
येत्या ३० तारखेला मागण्या
मान्य झाल्या नाहीत तर आणखी
उग्र आंदोलन, कामबंद आंदोलन
केले जाईल, असा इशारा यावेळी
देण्यात आला.

"Visit Hirwal Education Trust first before exploring other options for your educational needs."

HIRWAL EDUCATION TRUST

ADMISSIONS OPEN
2024-2025

Degree Colleges Affiliated to University of Mumbai

COLLEGE OF SCIENCE
(COMPUTER SCIENCE & INFORMATION TECHNOLOGY)
(NAAC Accredited with 'B' Grade)

HIRWAL RATRA MAHAVIDYALAYA

HIRWAL LAW COLLEGE

L.L.B. (5 YEARS) | B.Sc.IT | B.Sc.CS
B.M.S. | B.Sc. | B.Com

Our USP

- Pioneering Law College in Mahad
- Industrial Placement Assistance
- Well equipped classrooms
- State-of-the-art Science labs
- Scholarship Facility
- State-of-the-art computer labs
- Personal Counseling

Website: www.hirwaleducationtrust.com
Address: Hirwal Education Trust Campus, Mumbai-Goa Highway, Behind Dharia Petrol Pump, Mahad-Raigad. 402301
Contact No. 9011768522 | 7276790213
8308379867

Enroll Now

राजकारण राष्ट्रविकासासाठी करायला हवे!

विरोधकांना सुदृढा संख्याबळ मिळाले आहे आणि विचारबळ आहे यातून त्यांनी उद्या भाजप आणीबाणी सदृश्य वर्तवणूक करीत होते हे सिद्ध केले तर? नोटाबंदी असेल, न्यायव्यवस्था असेल, निवडणूक आयोग असेल, अनेक राज्यात राज्यपाल राजवट निर्माण करण्यास मान्यता असेल असे अनेक विषय विरोधक मांडू शक्तील. जनतेच्या पुढ्यात वारंवार विषय मांडल्यानंतर

भाजपाला दुष्परिणाम
भोगावेच लागतील.

आचार-विचार

डॉ. विलाक्ष पवार

तर दूर त्याना पुन्हा उमदवारा सुदूर
दिली नाही. खरं तंरं सरकार स्थिर
असल्याची शंका कोठेतरी आहे म्हणून
अन्य कोणालाही लोकसभाध्यक्ष न
करता ओमप्रकाश बिर्ला यांनाच
अध्यक्षपदाचा मान पुन्हा मिळाला.
ओमप्रकाश बिर्ला यांनी भाजपा
प्रति कृतज्ञ असल्याचा पुरावा
सर्व देशाला दिला. अध्यक्ष
म्हणून पदग्रहण करताना
पंतप्रधान अणि विरोधीपक्ष
नेत्यांनी अध्यक्षांना आसनावर
बसवल्याचा एक रिवाज, परंपरा
आहे. लोकशाहीचे ते द्योतक आहे.
परंतु या घटनेबाबत विरोधीपक्ष नेते

माडली जात आहेत. ओमप्रकाश
बिर्ला यांनी आणीबाणीचा प्रस्ताव
आणून आपली निवड भाजपाला
उपयुक्त आहे. याचा पुरावाच दिला
आहे. आता १८व्या लोकसभेत
आणीबाणीचा प्रस्ताव आणला गेला
आहे.परंतु १७ व्या लोकसभेत बिर्लांनी
बिनदिकक्तपणे भाजपाच्या धोरणाना
राबविले आहे. खासदारांचे निलंबन
केले आहे. विरोधकांचे माईक बंद
केले असे सुदूर त्यांच्यावर
आरोप केले गेले आहेत. बिर्लांनी
स्वतः आक्रमकता दाखवली आहे.
लोकशाही मार्ग की स्वपक्षाशी
प्रामाणिकपणा यापैकी स्वपक्षाला

नी आक्षेप घेतली की
लोकसभाध्यक्ष असताना
गोदींना नमस्कार
होता कारण लोकसभेत
हे सर्वश्रेष्ठपद आहे.
र्ला यांनी आपल्या
च नेत्याबाबत कृतज्ञता
वक्त केली यांत खरंतर
आक्षेप घेतला नसता
नसता. राष्ट्रीय लोकशाही
र असे भाजपाचे नेते
चा उल्लेख करू लागले
सरकार वगैरे उल्लेख
ही. परंतु खातेवाटांवर
ीची खाती आपल्या
पाचे यश मात्र भाजपाने
. सरकारच्या स्थैर्याला
वक्तका नको म्हणून
पद मिळविण्यात
या यश मिळविले आहे.
एण्याचा भाजपाचा झारादा
थरांत कँग्रेसने प्रचार
भाजपाला त्याचा धक्का
डणुकीच्या निकालाने
याचा परिणाम भाजपाने
णेबाणीचा निषेध
याचा प्रस्ताव आणून
ग. एका प्रकारे कंग्रेसला
बाबत खलनायकत्व
ल करण्याचा भाजपाचा
न केला गेला अशी
पतांतरे विरोधकात
आहेत. ओमप्रकाश
णीबाणीचा प्रस्ताव
निवड भाजपाला
याचा पुरावाच दिला
व्या लोकसभेत
प्रस्ताव आणला गेला
व्या लोकसभेत बिलांनी
भाजपाच्या धोरणांना
खासदारांचे निलंबन
रोधकांचे माईक बंद
पा त्यांच्यावर
ले आहेत. बिलांनी
का दाखवली आहे.
यापैकी स्वपक्षाशी
यापैकी स्वपक्षाला

मानाणरे आहेत. त्यांचा पक्षाने
योग्य आदर
राखलाच पाहिजे. पण
परंतु आणीबाणीचा निषेध
करण्याचा प्रस्ताव खरंच या
लोकसभेत मांडणे गरजेचे
होते? महामारी राष्ट्रपतींनी
आपल्या अभिभाषणात
आणीबाणीबाबत वक्तव्य
केले आहे. यातून या विषयाचे
महत्व अधोरेखित होते. खरं
तर आणीबाणी लोकशाहीच्या
दृष्टीने भारतातच आहे. त्याच
निषेध होणे गरजेचे होते आणि
आणीबाणीचा निषेध तत्कालीन
झालाच ना! मतदारांनी मतपेटी
उत्तर दिले आणि इंदिरा गांधीनं
पक्षाचा पराभव पत्कारावा लागू
जनता पक्षाचे सरकार अस्तित्व
आले पण अडीच वर्षांनंतर जन
पुहा इंदिरा गांधीना निवडून नि
आणीबाणीच्या अत्याचाराबाब
इंदिरा गांधीनी जाहीर सभेत म
मागितली असल्याचे उल्लेख
आहेत. मुलात माफी मागितल्ल
अत्याचार केल्याचे पाप धुतले
नाही हे खरे आहे. पण हे सुदूर
आहे की आणीबाणीचा हा कॅ
आता उगाळून राजकीय कुरघो
करण्याची गरज नाही, नव्हती.
विरोधकांना सुदूरा संख्यावळ
आहे आणि विचारबळ आहे र
त्यांनी उद्या भाजप आणीबाणी
वर्तवणूक करीत होते हे सिद्ध
तर? नोटांबंदी असेल, न्यायव्य
असेल, निवडणूक आयोग असेल
अनेक राज्यात राज्यपाल राजव
निर्माण करण्यास मान्यता असेल
अनेक विषय विरोधक मांडू श
जनतेच्या पुढ्यात वारंवार विष
मांडल्यानंतर भाजपाला दुष्परिष
भोगावेच लागतील. फक्त भाज
विरोध करून विरोधी पक्ष राष्ट्र
उभारणीला विरोध तर करत न
भान सुदूरा विरोधी पक्षाला ठेणे
हवे. आज देशात कुरघोडीच्या
राजकारणांपेक्षा जास्त महत्वाचे

आहेत
त्या प्रश्नांना विरोधी पक्षांनी मांडायला हवे आहे. आणि भाजपा आणि प्रणित सरकारने त्यासाठी चर्चा लोकसभेत घडवून आणायला हवी. खासदारांनी आपल्या राज्याचे प्रश्न केंद्र सरकारच्या पुढे मांडायला हवे. राजकारण हे निवडणुकीपुरते असायला हवे.
खासदार हा लोकशाहीला बळकटी आणणारा महत्वपूर्ण व्यक्ती आहे. सर्वसामान्य जनतेला लोकसभेत प्रतिनिधीत्व करणारा व्यक्ती आहे. या सर्वांचे भान आता भाजप-
सहीत सर्व घटक पक्षांना, विरोधी पक्षांना येणे महत्वाचे आहे. सर्वांनी मिळून राजकारण केले तर राष्ट्र विकासासाठी करायला हवे. आज देशात युवकांचे प्रश्न, बेरोजगारी हे ज्वलंत प्रश्न आहेत. शेतकऱ्यांच्या प्रश्नाला तर मर्यादाच राहली नाही. शेतीविम्याच्या प्रश्नाबाबत तोडगा काढण्याचा अधिकार राज्यांना नाही. त्याचा पाठठुरावा केंद्रातच करावा लागणार आहे. प्रत्येक राज्यातल्या खासदारांनी आपल्या आचार विचारात समृद्धी आणून शेतकऱ्यांचे प्रश्न, राजकारण केंद्रीत न करता शेतकरी केंद्रीत करायला हवे. शेतकऱ्याला केवळ अनन्दाता म्हणून गोंडस नावाने बोलावण्यापेक्षा, शेतकऱ्यांचा पुळका आणण्याचा आभास निर्माण करण्यापेक्षा प्रत्यक्षात लोकसभेत युवकांच्या प्रश्नांची आणि शेतकऱ्यांसाठी उपाययोजनांची निर्मिती सहज पद्धतीने करायला हवी. एवढे केले तरी द्वेषमुक्त राजकारणाचा आधार न घेता निवडणुकांमध्ये राजकीय निवडणुकीत यश मिळविता येईल.

‘માતરોરા’, ‘વાયલ’ આંગી ‘ડેતવ’
સ્વયંપાકઘરાતલે એવજ’

भानशेरा चुलीच्या पाटणाशेजारीच
पडून असतो. त्याला आंधोळ
णासुदीचा कोणी घातली तर नाहीतर
त्या भानशेराची कथीच काहीही
तक्रार नसते. थंडीच्या दिवसात माझर
नाही तर बोका भानशेन्यामध्ये स्वतः
ला गुंडाळून घेऊ थंडीपासुन आपला
बचाव करत असतात. नव्हदीच्या
दशकात भानशेरा आपलं स्थान
टिकवून होता. गॅंस आल्यानंतरही
काही वर्षे बिनदिक्तपणे भानशेरा
स्वयंपकंधरात वावरत असायचे
पण नंतर आधुनिकतेचे वारे भिन्न
लागले. मग शेगडीवरची भांडी
उत्तरविण्यासाठी स्टील, अल्युमिनियम
गारख्या धातूचे चिमटे, पक्कड वापरात
आले पण तरीही आजतागायत
मोठमोठ्या समारंभात भानशेरा
अतिशय दिमाखदारपणे वावरताना
दिसतो. आता छोट्यामोठ्या घरात

A close-up view of a traditional brick stove made of light-colored mud or clay. Two large, dark grey metal pots are placed on top of the stove. The stove has a central fire opening with visible flames and embers. The background shows a brick wall.

म्हणजे प्रत्येक घरात मीठाची फरी घेतली
जायची. संपूर्ण वर्षभर पुरेल एवढा मसाला कुटून
ठेवला जायचा. आठवड्याच्या बाजाराला
जावून सुकी मच्छी, सुकटे आणून व्यवस्थित
सुकवून उत्तवावर ठेवली जात असत.

‘उत्तव’ म्हणजे चूलीच्यावर सहा ते सात
फुटावर बांबूपासून नाहीतर लाकडाच्या
रिपीपासून बनवलेली चौकट असते. त्या
उत्तवार सगळे सुकंठ घातले जात असे. खालून
चुलीची उब मिळत असे. पावसाच्या दिवसात
मासे नाही मिळाले की मग दुधाची तहान
ताकावर म्हणतात तसे उत्तवावर ठेवलेल्या
सुकटावर सुक्या मच्छीवर सगळे भागायचे.
काही काही घरात मांसाहारी जेवण स्वयंपाक
घरातील चुलीवर बनवत नाहीत. देवाचा
नैवेद्य चुलीवर बनवला जातो. मग माणीलदारी
न्हाणीघराच्या जवळ आंदोळीसाठी पाणी
तापण्यासाठीची चूल असायची तिथेही
उत्तवावर सुकटे ठेवली जायची. मग चुलीच्या
पाटणाच्या बाजूक ती मिळाची फरी व्यवस्थित
ठेवली जाता असे. खड्याचे मीठ रोजच्या
जेवणात वापरण्यासाठी पटकन सापडायला

हव म्हणून चुलाच्या पाटणाजवळ मिठाचा फरी ठेवलली असायची. गुराढोरांना पाणी देताना पाण्यात घालण्यासाठी मीठ लागायचे. तेव्हा काही काही घरात दोन फरी मीठ घेवून ठेवावे लागायचे. पण पावसाळ्यात मीठ सगळे चितवलू जायचे, पाणी सुटायचे तेव्हा मातीच्या भिंतीवर सगळा ओलावा दिसायचा. पालीसारखी ती ओल वर वर सरकत जायची. पण सगळा पावसाळाभर फज्याचे मीठ पुरुन उरायचे. 'उत्तवावर' पावसाळ्यात भिजलेले कांबळा (घोंगडी), कपडे सुकवले जायचे. सफेद कांद्याची गाथन उत्तवावरच बांधली जायची. उत्तवाच्या बाजूक एक भिंतीत आडवा पुरुलाला खुंटा असायचा त्यात नेहमी सोरकूल अडकवन ठेवले जायचे. मग त्या सोरकलात

रोजची झाणझाणीत आमटी शिजायची.
 ‘भानशेरा’, ‘वायल’ आणि ‘उत्तव’
 ह्या तिन्ही गोष्टी त्या हलाखीच्या दिवसात
 साथ करत असायच्या. आज यांची ओळख
 दूरापास्त होत चालली आहे. जुन्या जाणत्या
 लोकांची त्याकाळची ही कल्पकता त्या काळी
 महत्वाची होती हे तो काळ अनुभवलेल्या
 माणसंनाच माहीत असेल. ***

योगी पावन मनाचा

श्री स्वामी स्वरूपानंद यांनी महान
योग्याला साजेल अशा पद्धतीने
अपली जीवन यात्रा संपवली. इंग्रजी
लागणेनप्रमाणे १५ ऑगस्ट २०२४ ला त्यांच्या
इनिर्वाणाला ५० वर्ष पूर्ण होतील. स्वामी
रख्या विभूती देहाने या जगात नसल्या तरी
त्यांचे वांडमय, त्यांचे जीवन चरित्र साधकाना
यथ मार्गदर्शन करीत असते. त्यांचे चरित्र
पूर्ण पूर्ण होत असताना त्यांचा उपदेश आणि
वर्सामान्याना आकर्षित करणारे त्यांच्या
किंमत्यातील काही पैलू याचा आढावा घेणे
चेत ठेल.

श्री स्वामी स्वरूपानंद यांनी पावस (जिल्हा नागिरी) सारख्या छोट्या गावांत राहून अध्यात्म वांत फार मोठे काम केले. संसाराच्या चक्रात डकलेल्या दीनदुव्याद्या दुःखोकष्टी लोकांचा द्वारा करण्याचे हे कार्य करत असताना, त्यांनी नेश्वर माझलीनी सांगितलेले सूत्र कायम द्यी धरले. अलौकिक नोहावे. लोकांप्रती॥
गणेश्वरी अ. ३) लोकांमध्ये अलौकिक होऊ येही विचारधारा पक्की करून स्वामी अतिशय अंतपणे आपले कार्य करत होते. त्यांनी ततःचा वेगलेपणा किंवा मोठेपणा

यींही दाखवला नाही.
एकदा एक तरुण मुलगा,
धुबुवांना भेटायचे या अपेक्षेने श्री
स्वार्मी स्वरूपानंदांकडे आला होता.
उर चौधांसारख्याच दिसण्या
भ्रवेधारी स्वार्मीना पाहून तो थोडा
धळलाच! श्री स्वार्मीनी त्याचा
गोंधळ अचूक टिप्पला आणि
शिक्कल हसून त्याला महणाले,
उरे अध्यात्म म्हणजे गृहपणे वागणे
लाणे नव्हे. अध्यात्म म्हणजे सहज
गणे. शांतपणे आनंदात ईश्वराची
ला अनुभवणे होय! अध्यात्म म्हणजे
खेड प्रसन्नता आणि परम शांती!
तक्या साध्या सोप्या शब्दात स्वार्मीनी
ध्यात्माचे मर्म संगितले. आपण गुणाने

प्रपञ्च नेटका असेल तरच सामान्य माणूस
मार्थ नीट करू शकतो. हे सामान्य माणसांचे
गोत श्रीस्वार्मींनी पुरेपूर ओळखले होते. ते
एण साधकांना नेहमी सांगत, 'पैसा जपून
परावा. काटकसरीने खर्च करावा. वासना
गणित असतात किती पुऱ्या करणार? आणि
चबरोबर ते साधकांना कळकळीनी उपदेश
रत, प्रपञ्चात मुख्यपेक्षा दुःखच जास्त! प्रपञ्च
गळके भांडे आहे. हे नेहमीच लक्षात ठेवले
हिंजे. हरिनाम हेच या भवसागराच्या दुःखातून
पुऱ्याला तारते.

श्री स्वामी स्वरूपाननदांचे वागणे बोलणे

तिथ्य नाही असेही विद्यार्थ्यांना आवाजात लत. भाषा आर्जवी असे. सहसा ते कधी गाला एकेरी नावाने संबोधत नसत. मित्रांना पण विद्यार्थ्यांनाही अहोजाहो करत. खालीला आच्या हिताची गोष्ट सांगायची असली तरी, आच्या बोलण्यात नेहमी, ‘मला असूं वाटत, मला असूं केलं तर बरं, बघा तुम्हाला जमलं तर, अपण असूं करायला हवं, अशा प्रकारची वाक्ये

असायची. वास्तविक स्वार्मींकडे येणारी माणस ही स्वार्मींची भक्त असून स्वार्मीं बहल आदी वाघणारी होती पण स्वार्मींनी कधीही आदेश वजा वाक्य उच्चारली नाहीत.

पेणचे पूज्य ल. रा. फडके उर्फ अमलानंद हे स्वार्मींचे अंतरंग शिष्य. एकदा एका विषयावाच्यांच्याशी बोलत असताना स्वार्मीं म्हणाले, 'वादविवाद होईल असे आपणास काहीच नको. जग हे त्रेगुणांनी व्यापलेले आहे; हे समजून जपून वागाचे बोलावा! अशी साडी आपली तुहाला उन्हांना वापतविक

श्री स्वार्मींना त्यांच्या प्रकृतीमुळे फार वेळ
बसणे किंवा बोलणे शक्य नव्हते, तरीही स्वार्मींनी
त्याची तमा न बालगता वेळेवेळी साधकांना
मार्गदर्शन केले. त्यांच्या अडचणींचे निवारण
केले. श्रीस्वार्मींची नाथपंथीय साधना आहे.
म्हणजे सोहम् साधना आहे. प्रत्येक व्यक्तीमध्ये
परब्रह्माचा अंश आहे. शरिरातील चैतन्य हेचे
परब्रह्म आहे. हाच त्याचा 'स्व' आहे. या
खन्या 'मी' ला ओळखणे हाच परमाथ
आहे. श्री स्वामी अमृतधारा या त्यांच्या
काव्यात म्हणतात,
मी मी म्हणसी परी जाणसी काय
खरा 'मी' कोण? स्वार्मींनी लोकांना हा
खरा मी ओळखायला शिकवले.
स्वरूपाची ओळख स्वामी भक्तांना
उत्तम प्रकारे करून देत असत त्या
बाबत बाबुलाल पठाण यांचे
उदाहरण अतिशय लक्षणीय
आहे. स्वार्मींच्या भक्तगणात
सर्व जार्तींचे आणि धर्मांचे
लोक होते. बाबुलाल
पठाण हे मुस्लिम धर्मीय
पण स्वार्मींचे निस्सीम
भक्त. त्यांनी ज्ञानेश्वरी स्व
हस्ते लिहून स्वार्मींना अर्पण
केली होती या बाबुलालांना
ज्ञानेश्वरीतील स्वधर्म या
संकल्पनेचा अर्थ समजून
घ्यायचा होता. स्वार्मींनी
त्यांना सांगितले,'

स्वधर्म ॥

‘स्वतःच्य
निजस्तुपांत्’

राहणे, ‘स्व’ स्वरूपी राहणे हात्र तुमच्या
स्वधर्मं मग बाहेरचा धर्म काही का असेना’

समाधी घेऊन पत्रास वर्षे झाली पण
प्रति ज्ञानेश्वर महान् ओळखली जाणार्थ
स्वरूपानंद माऊली, आजही भक्तांवर कृपा
करून त्यांचा उद्घार करते. पावस (जिल्हा
रत्नागिरी) येथे श्री स्वामी स्वरूपानंद यांचे
अतिशय सुंदर असे समाधी मंदिर आहे. जवळज
परगावच्या भक्तांना राहण्यासाठी भक्तनिवास
आहे. भक्तांची राहण्याची, जेवणा खाण्याची
व्यवस्था अतिशय उत्तम आहे. या परिसरातील
स्वच्छाता तर बाखाणण्याजोगी आहे. देसाई
मंडळींनी स्वामी देहांत असताना स्वार्मींची आणि
त्यांच्या भक्तांची उत्कृष्ट सेवा केलीच पण आजही
सेवापंडळाच्या माध्यमातून देसाई बंधू भक्तांची
व्यवस्था चोख ठेवत आहेत.

स्वामी समाधी मंदिरात वर्षभर ज्ञानेश्वरं
पारायण, स्वार्मींच्या वाड्यमयाचे पारायण, भजन
कीर्तन, प्रवचन अखंड नामजप, वेगवेगळे उत्सव
असे कार्यक्रम सतत चालू असतात. सात्त्विक
आनंद आणि मानसिक समाधान मिळवण्यासाठी
प्रत्येकाने स्वामी स्वरूपानंदांच्या समाधी मंदिराला
आवश्यक भेट द्यावी आणि भक्तवत्सल स्वार्मींना
त्यांच्याच शब्दात प्रार्थना करावी,

‘उदारा जगदाधारा देई मज असा वरा
स्व-स्वरूपानुसंधारीं रमो चित्त निरंतर।।’

एकदा देव भेटला

एक दिवस मी असा सरल स्त्याने चाललो होते. तेवढात असानक समोरून देव आला. मी म्हटलं देवा इकडे कुठे. देव म्हणाला मी तुझाकडे आलोय. मी म्हणालो माझाकडे का देव म्हणाला मी आज खुप खुश आहे. माग. तुला जे हवं ते माग मी म्हटलं देशील तु माग. तुला काय हवं ते माग. मग मी म्हटलं देवा मला एक मोठं घर दे.

एक सुंदर बायको दे. दोन पोर दे.

पोलिसाची नोकरी दे.

बँक भरून पैसा दे. एक

चार चाकी गाडी दे. सर्व

क्षेत्रात्या नामांकित लोकांची माझी ऋत्याक्षर असू दे. आणि मला कायम जवान राहू दे.

मा देवाने मला दिलं. देवाने मला दिलं देव बाय दहाचं घर. कशाला पाहिजे म्हटला,

तुला मोठं घर. तु काय दहा बाय दहाच्या

घरात जगू शक्कारार नाहीस का. मग म्हटला, तुला सुंदर बायको हवी ना. कशाला पाहिजे

तुला सुंदर बायको. एखादी साधारणी, जिचे केस उंदरच्या शेपटी एकडे असणारी. असी असेल

तर काय बिघडणा आहे का तुंच. आणि काय

म्हणालास तुला दोन पैसे पाहिजेत. आणि

नाही जाला. पोरासा तर तु जगू शक्कारार

का. पोरासी का. पोराच

का. पोरासी का नको.

तुला
पोलिसाची नोकरी
हवी ना. नाही देत
तुला पोलिसाची नोकरी
जा वॉचमनची नोकरी
कर. दोयाचं काम
तर एकच आहे.

सुरक्षा करण्याचं. आणि काय म्हणालास बँक भरून पैसा दे. कशाला पाहिजे तुला बँक भरून पैसा. महिन्याच्या शेवटी तुला थोडी काटकसर करायला लागार बघ तुंच आयुष्य कुठे थांबते का तो. तुला चार चाकी गाडी हवो आहे? नाही देत तुला चार चाकी एक साधी सायकल घे. खरंत तिची पण गरज नाही तुला. मोठोठेचा लोकांसोबत तुला ओढळ्य दीही आहे? अरे तु घराच्या बाहेर पडला तर तुला कोणी साधं काळ कुरं विचाराणा नाही. बघ्या तुंच एक चाय कायम जवान राहू दे.

आणि आता तुला कायम जवान राहू दे.

क्षेत्रात्या नामांकित लोकांची माझी ऋत्याक्षर असू दे. आणि मला कायम जवान राहू दे.

मा देवाने मला दिलं. देवाने मला दिलं देव बाय दहाचं घर. कशाला पाहिजे म्हटला,

तुला मोठं घर. तु काय दहा बाय दहाच्या

घरात जगू शक्कारार नाहीस का. मग म्हटला, तुला सुंदर बायको हवी ना. कशाला पाहिजे

तुला सुंदर बायको. एखादी साधारणी, जिचे केस उंदरच्या शेपटी एकडे असणारी. असी असेल

तर काय बिघडणा आहे का तुंच. आणि काय

म्हणालास तुला दोन पैसे पाहिजेत. आणि

नाही जाला. पोरासा तर तु जगू शक्कारार

का. नाहीस का. पोराच

का. पोरासी का नको.

तुला पोलिसाची नोकरी

हवी ना. नाही देत

तुला पोलिसाची नोकरी

जा वॉचमनची नोकरी

कर. दोयाचं काम

तर एकच आहे.

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

